

Luty 2011 roku

Niniejsze zestawienie nie jest wiążące dla Trybunału i nie ma charakteru wyczerpującego

Zatrzymanie przez policję / pomoc adwokata

Trybunał wielokrotnie stwierdzał, że prawo każdej osoby oskarżonej o popełnienie czynu zagrożonego karą do skutecznej obrony przez adwokata jest fundamentalnym elementem rzetelnego procesu

Artykuł 6 ust. 1 i ust. 3 lit. c Europejskiej Konwencji Praw Człowieka stanowi: „Każdy oskarżony o popełnienie czynu zagrożonego karą ma prawo do bronięcia się osobiście lub przez ustanowionego przez siebie obrońcę, a jeśli nie ma wystarczających środków na pokrycie kosztów obrony, do bezpłatnego korzystania z pomocy obrońcy wyznaczonego z urzędu, gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości”.

Imbrioscia przeciwko Szwajcarii

24 listopada 1993 roku

Chociaż „podstawowym celem” Artykułu 6 w postępowaniu karnym jest „zapewnienie rzetelnego procesu przed sądem” nie wynika z tego, że nie ma on zastosowania do postępowania przygotowawczego.

✓ Trybunał wielokrotnie powtarzał powyższą zasadę.

John Murray przeciwko Wielkiej Brytanii

25 stycznia 1996 roku

Akceptując możliwość nałożenia ograniczeń (Chociaż art. 6 „zwykle wymaga, aby oskarżonemu umożliwiono korzystanie z pomocy obrońcy już na początkowym etapie przesłuchań policyjnych”, „prawo to, które nie jest wprost określone w Konwencji, może być poddane ograniczeniu w „**słusznej sprawie**”) Trybunał stwierdził, że w tej sprawie, w kontekście zastosowania ustawy o Irlandii Północnej (Postanowienia Nadzwyczajne) z 1987 roku, było sprawą „najwyższej wagi w zakresie prawa do obrony, aby oskarżony miał dostęp do obrońcy na początkowym etapie przesłuchań policyjnych”.

✓ Elementy brane pod uwagę przez Trybunał:

- Czy skarżący złożył w obecności obrońcy obciążające go wyjaśnienia. Nie miało to miejsca w sprawie [Brennan przeciwko Wielkiej Brytanii](#) (z dnia 16 października 2001 roku): nie stwierdzono naruszenia Artykułu 6 ust. 1 lub ust. 3 lit. C, ponieważ w przeciwieństwie do sprawy Johna Murraya, to co skarżący powiedział lub powiedzenia czego odmówił w czasie pierwszych 24 godzin pozbawienia wolności, kiedy obrońca nie był obecny, nie stanowiło podstawy ustaleń faktycznych.

- Czy na skarżącego wywierano presję pod nieobecność obrońcy, ([Magee przeciwko Wielkiej Brytanii](#), z dnia 6 czerwca 2000 roku, § 40). Naruszenie Artykułu 6 ust. 1 w związku z Artykułem 6 ust. 3 lit. c: skarżący nie miał możliwości skorzystania z pomocy

obrońcy, który mógłby odegrać zwyczajową rolę „przeciwwagi” dla atmosfery zastraszenia jaka towarzyszyła jego zatrzymaniu przez policję, a wyjaśnienia, które złożył w tym czasie były kluczowe dla jego skazania.

Orzeczenia w sprawach Salduz i Dayanan przeciwko Turcji i Brusco przeciwko Francji

Salduz przeciwko Turcji (Wielka Izba)

27 listopada 2008 roku

Skarżący, któremu postawiono zarzut, a następnie skazano za udział w nielegalnej demonstracji poparcia dla PPK (Partii Pracujących Kurdystanu - organizacji nielegalnej), złożył wyjaśnienia pod nieobecność obrońcy w trakcie zatrzymania przez policję, w których przyznał się do winy. Trybunał stwierdził, że pomimo iż skarżący miał możliwość zakwestionowania zarzutów w toku postępowania, fakt iż pozbawiono go prawa do skorzystania z pomocy obrońcy w trakcie policyjnego aresztu wpłynął w sposób nieodwracalny na jego prawo do obrony, tym bardziej, że był nieletni.

Naruszenie Artykułu 6 ust. 3 lit. c w związku z Artykułem 6 ust. 1 (prawo do rzetelnego procesu).

„dostęp do adwokata powinien być możliwy **od pierwszego przesłuchania** podejrzanego przez policję, chyba że wykazano w świetle szczególnych okoliczności każdej ze spraw istnienie **ważnych powodów** do ograniczenia tego prawa”.

Dayanan przeciwko Turcji

13 października 2009 roku

Skarżący, który został oskarżony, a następnie skazany za przynależność do organizacji Hezbollah nie korzystał z pomocy obrońcy w trakcie zatrzymania przez policję. Trybunał uznał, że takie ograniczenie praw jednostki pozbawionej wolności w zakresie dostępu do obrońcy (które, jako przewidziane przepisami prawa tureckiego miało charakter systemowy) było wystarczające, aby Trybunał stwierdził w konkluzji **naruszenie Artykułu 6 pomimo, iż skarżący odmówił składania wyjaśnień w czasie zatrzymania przez policję.**

Naruszenie Artykułu 6 ust. 3 lit. C.

Brusco przeciwko Francji z dnia 14 października 2010 roku: **naruszenie Artykułu 6 ust. 1 i ust. 3 (prawo do milczenia i do niedostarczania dowodów na swoją niekorzyść).**

Skarżący, który był podejrzany o zaplanowanie aktu agresji, został zatrzymany przez policję i przesłuchany w charakterze świadka, po tym jak został zmuszony do złożenia przyrzeczenia prawdomówności. W opinii Trybunału skarżący był jednak nie tyle zwykłym świadkiem, ale „osobą, której zarzucono popełnienie czynu zagrożonego karą” i z tego względu powinien cieszyć się prawem do zachowania milczenia i nie składania wyjaśnień obciążających samego siebie, zgodnie z Artykułem 6 ust. 1 i ust 3. **Sytuację pogorszył fakt, że Pan Brusco do dwudziestej godziny swojego pozbawienia wolności nie korzystał z pomocy obrońcy. Gdyby obrońca był obecny, mógłby poinformować Pana Brusco o jego prawie do zachowania milczenia.**

zob. także

- ✓ **Yeşilkaya przeciwko Turcji** z dnia 8 grudnia 2009 roku: skarżącemu odmówiono dostępu do adwokata w czasie zatrzymania przez policję, chociaż zaprzeczył, że brał jakkolwiek udział w czynach zarzucanych mu przez przesłuchujących go funkcjonariuszy. **Naruszenie Artykułu 6 ust. 3 lit. c w związku z Artykułem 6 ust. 1.**

Zestawienie – zatrzymanie przez policję

- ✓ [Boz przeciwko Turcji](#) z dnia 9 lutego 2010 roku: Trybunał przypomniał że systemowe ograniczenie dostępu do adwokata zgodnie z odpowiednim przepisami prawa było sprzeczne z Artykułem 6.

- ✓ [Yoldas przeciwko Turcji](#) z dnia 23 lutego 2010 roku: zrzeczenie się przez skarżącego prawa do obrońcy było dobrowolne i jednoznaczne: **nie stwierdzono naruszenia Artykułu 6 ust. 1 i ust. 3 lit. c.**

- ✓ [Dushka przeciwko Ukrainie](#) z dnia 3 lutego 2011 roku: bezprawne pozbawienie wolności i przesłuchanie 17-latka pod nieobecność obrońcy (skarżący podniósł zarzut, że był torturowany podczas zatrzymania przez policję w celu wymuszenia na nim przyznania się do rozboju): **dwa naruszenia Artykułu 3 (zakaz niehumanitarnego i poniżającego traktowania i brak skutecznego śledztwa).**